

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2014-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť H. H., zastúpenej advokátkou JUDr. Dominikou Horváthovou, Advokátska kancelária, Jašíkova 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 375/09 (pôvodne v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Ro 5099/07) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 375/09 (pôvodne v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Ro 5099/07) p o r u š i l základné právo H. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. H. H. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť H. H. trovy konania v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Dominiky Horváthovej, Advokátska kancelária, Jašíkova 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 375/2014-13 z 9. júla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť H. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 375/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Z obsahu sťažnosti vyplynuli najmä úkony súdu vykonané v danej veci, ako aj tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Máme za to, že postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 24C/375/2009 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. (...)

Sťažovateľka v priebehu konania vystupovala aktívne a snažila prispieť k čo najskoršiemu prejednaniu veci. Niekoľkokrát upozorňovala na správanie navrhovateľa a vyzývala súd, aby správaniu navrhovateľa spôsobujúcemu prietahy v konaní zamedzil a aby vo veci konal.

Taktiež Okresný súd spôsobil neúmerne predĺženie konania predovšetkým svojou nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou.

Celkovú dobu konania 6 a pol roka, pričom ide o konanie na súde prvého stupňa bez vyhliadky skorého vynesenia rozhodnutia, považujeme za neprimerane dlhú, najmä z toho dôvodu, že nepovažujeme vec za právne zložitú. Takto dlhú dobu konania nemožno považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Obdobie znaleckého dokazovania je obdobím nečinnosti Okresného súdu, pretože v tomto období Okresný súd neurobil nič pre odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky aj napriek tomu, že pri ustanovovaní znalca mohol so znalcom vopred prerokovať, či môže v požadovanej lehote úkon vykonať a bolo aj jeho povinnosťou metodicky usmerňovať a riadiť činnosť znalca. Podľa nášho názoru Okresný súd v tomto prípade nevyužil dôsledne a včas všetky procesné prostriedky smerujúce k tomu, aby znalecké dokazovanie bolo urýchlene skončené.

Porušovanie sťažovateľkiných základných ústavných práv navodzuje stav právnej neistoty, nepriaznivo vplýva aj na jej psychický stav. Už v konaní bolo dokazované, že štatutárny orgán navrhovateľa sa vo vzťahu k sťažovateľke správal agresívne a pred podaním žaloby došlo aj k vyhrážaniu v súvislosti s vymáhaním žalovanej pohľadávky. Sťažovateľka má dôvodne z navrhovateľa strach. Jej neúčast' na pojednávaniach by sa mohla javiť ako nezáujem o doriešenie veci, avšak opak je pravdou. Sťažovateľka je ochotná zúčastniť sa ktoréhokoľvek pojednávania, ak by súd na jej prítomnosti výslovne trval. Avšak akékoľvek stretnutie s navrhovateľom jej spôsobuje značný stres a s tým súvisiace zdravotné ťažkosti. O.i. sa situácia sťažovateľky v priebehu konania zmenila, nakoľko je už na dôchodku a nie je zárobkovo činná. Akékoľvek predlžovanie sporu jej spôsobuje aj nemalé ťažkosti vo finančnej oblasti, nakoľko v prípade prehry by musela zaplatiť finančnú čiastku navýšenú o značné úroky z omeškania, ktoré narastajú.

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľka považuje za spravodlivé, aby za účelom zmiernenia jej nemajetkovej ujmy bola odškodnená formou finančného zadosťučinenia vo výške 5.000,- €, ktorého výšku považujeme za obvykle priznávanú Európskym súdom pre ľudské práva a Ústavným súdom SR pre obdobné porušenie základných ústavných práv a súčasne za zodpovedajúcu rozsahu ujmy spôsobenej sťažovateľke. (...)

S ohľadom na vyššie uvedené navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal tento nález:

1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavou(...) a právo na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 24C/375/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 24C/375/2009 konať bez zbytočných prietáhov.

3. H. H.(...) priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- €, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania a právneho zastúpenia vo výške 735,91 € k rukám právneho zástupcu sťažovateľky(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou prípisom sp. zn. Spr. 3466/2014 z 19. septembra 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu zo 17. októbra 2014.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodala tieto skutočnosti:

«(...) Dňa 19.06.2007 bol súdu doručený návrh na začatie konania s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Veci bola pridelená sp. zn. 35Ro/5099/2007.

(...) Dňa 20.10.2009 bol spis prevedený z oddelenia Ro a bol pridelený do súdneho oddelenia „C“ na prejednanie a rozhodnutie sudcovi tunajšieho súdu Mgr. Ing. Mariovi Dubaňovi a veci bola pridelená sp. zn. 24C/375/2009. (...)

S poukazom na súdom vykonané úkony v danej veci, mám za to, že vec nie je právne a skutkovo zložitá. Je nesporné, že v označenej právnej veci došlo k prietahom v konaní od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu na súd až do vydania platobného rozkazu. Tieto prietahy vznikli najmä z objektívnych dôvodov v súvislosti s optimalizáciou a reoptimalizáciou Okresného súdu Bratislava IV v rokoch od 01.01.2005 do 31.12.2007. V tomto období došlo k podstatným zmenám a presunu agend medzi Okresným súdom

Bratislava IV a Okresným súdom Malacky, s ktorým sa Okresný súd Bratislava IV spojil. Konkrétne vybavovanie agendy platobných rozkazov bolo rozvrhom práce presunuté z Okresného súdu Bratislava IV na Okresný súd Malacky. Je skutočnosťou, že pri tejto reorganizácii, súd nebol dostatočne personálne obsadený sudcami, čo malo negatívny dopad pri vybavovaní agend. Taktiež je potrebné vziať do úvahy skutočnosť v rámci vykonaného znaleckého dokazovania, že v súčasnosti je nedostatok znalcov z odboru písmaoznactvo a z toho dôvodu vypracovanie znaleckého posudku trvalo tak, ako je uvedené v prehľade úkonov.

Postup Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 24C 375/2009 je konaním, ktoré aj napriek uplynutému časovému obdobiu od podania návrhu, smeruje zo strany súdu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v jej veci, a preto navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby ústavnú sťažnosť v tomto konaní vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím, aby ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním, a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.»

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom podaní k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujala toto stanovisko:

„(...) V podanej sťažnosti sme vo viacerých bodoch namietali prílišnú benevolenciu súdu voči (ne)konaniu navrhovateľa, ktorá mala za následok prieťahy v konaní. Súd (...) odôvodňuje neuloženie poriadkovej pokuty tým, nie každé ustanovenie znamená automaticky naplnenie predpokladov pre uloženie poriadkovej pokuty. V danom prípade však k ospravedlneniam zo strany navrhovateľa, ku ktorým nepredložil dokladov preukazujúci dôvod na ospravedlnenie došlo opakovane, pričom súd nezakročil ani raz.

Prieťahy spôsobené bezdôvodnou akceptáciou zo strany súdu na predĺženie lehoty znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku, Súd odôvodňuje notoricky známou vyťaženosťou znalcov. Uvedené skutočnosti však nemôžu byť pričítané na ťarchu sťažovateľke, ani ním nemôže byť ospravedlnené porušenie práva na rýchly a hospodárny súdny proces.

Ostatné prietahy v konaní Súdu odôvodňuje najmä tým, že došlo k presunu agendy z Okresného súdu Malacky, s čím súvisí aj nedostatok personálneho obsadenia sudcami. Pri tomto argumente musíme opätovne zdôrazniť, že obdobie nečinnosti súdov zapríčinené preťaženosťou súdov má taký istý dopad na porušenie sťažovateľkiných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako keby tieto prietahy boli spôsobené nečinnosťou konkrétneho zákonného sudcu.

Máme za to, že aj zo samotného vyjadrenia Súdu vyplýva, že v danom konaní prietahy skutočne vznikli. (...)

Zotrávame preto na dôvodoch uvedených v sťažnosti zo dňa 22.01.2014 a žiadame, aby ústavný súd prijal navrhovaný nález.

Súčasne oznamujeme, že súhlasíme s tým, aby konanie prebehlo bez ústneho pojednávania.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 24 C 375/09 (predtým sp. zn. 35 Ro 5099/07):

Dňa 19. júna 2007 podala obchodná spoločnosť AUTO – AZ s. r. o., Bratislavská 20, Zohor (ďalej len „navrhovateľka“), na okresnom súde proti sťažovateľke návrh na vydanie platobného rozkazu (na zaplatenie sumy 208 139 Sk s 12,5 % úrokom z omeškania až do zaplatenia). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 35 Ro 5099/07.

Dňa 16. októbra 2007 súd vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh.

Dňa 28. decembra 2007 navrhovateľka uhradila súdny poplatok.

Dňa 25. júna 2009 okresný súd vyzval navrhovateľku oznámiť, či súhlasí, „*aby súd vydal platobný rozkaz v tej časti, ktorej sa rozpor s právnymi predpismi netýka*“.

Dňa 9. júla 2009 navrhovateľka oznámila súdu, že súhlasí s tým, „*aby súd vydal platobný rozkaz v časti istiny s úrokom z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby*“.

Dňa 11. augusta 2009 okresný súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 35 Ro 5099/07-18. Tento platobný rozkaz sa sťažovateľke nepodarilo doručiť.

Dňa 28. septembra 2009 okresný súd uznesením č. k. 35 Ro 5099/07-21 zrušil uvedený platobný rozkaz.

Dňa 20. októbra 2009 bola vec prevedená do „oddelenia Občianskoprávne vecí“ a bola zaregistrovaná pod sp. zn. 24 C 375/09.

Dňa 23. októbra 2009 súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k podanému návrhu.

Dňa 16. novembra 2009 sťažovateľka podala súdu písomné vyjadrenie k návrhu.

Dňa 18. novembra 2009 súd zaslal písomné vyjadrenie sťažovateľky navrhovateľke, aby k tomu zaujala stanovisko.

Dňa 28. decembra 2009 navrhovateľka oznámila súdu, že trvá na podanom návrhu a žiada o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 12. januára 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. február 2010.

Dňa 24. februára 2010 právny zástupca navrhovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu PN a navrhol pojednávanie odročiť.

Dňa 25. februára 2010 bolo pojednávanie odročené na 26. apríl 2010.

Dňa 26. apríla 2010 právny zástupca navrhovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu PN a navrhol pojednávanie odročiť.

Dňa 26. apríla 2010 bolo pojednávanie odročené na 27. máj 2010.

Dňa 27. mája 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. júl 2010.

Dňa 4. júna 2010 navrhovateľka vo svojom vyjadrení oznámila súdu, že sťažovateľkou predložený doklad o zaplatení dlžnej čiastky neuznáva, keďže bol „*s veľkou pravdepodobnosťou sfalšovaným, resp. jedná sa o falzifikát*“, a preto navrhuje nariadiť znalecké dokazovanie.

Dňa 23. júna 2010 sťažovateľka vo svojom vyjadrení návrh na vykonanie dokazovania znalcom považuje za snahu „*vyvolať prietahy v konaní*“.

Dňa 8. júla 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. september 2010.

Dňa 20. septembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. november 2010.

Dňa 25. novembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. február 2011.

Dňa 7. februára 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude zadovážená relevantná dokumentácia z poisťovne.

Dňa 20. apríla 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 9. jún 2011.

Dňa 6. októbra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. október 2011.

Dňa 9. júna 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. november 2011.

Dňa 28. novembra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. január 2012.

Dňa 23. januára 2012 bolo pojednávanie odročené na 13. február 2012.

Dňa 13. februára 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. marec 2012.

Dňa 23. marca 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. apríl 2012.

Dňa 27. apríla 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „*za účelom vykonania znaleckého dokazovania grafológom*“.

Dňa 23. mája 2012 okresný súd uznesením č. k. 24 C 375/09-275 nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru písmostnalectva v lehote 8 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. júna 2012.

Dňa 26. júna 2012 znalec okrem iného oznámil súdu, že „*na písmostnalecké skúmanie sa zásadne predkladajú originály sporných a porovnávacích materiálov*“.

Dňa 10. októbra 2012 znalec oznámil súdu, že „*predložený porovnávací materiál je nepostačujúci*“.

Dňa 10. októbra 2012 znalec oznámil súdu, že „*predložený porovnávací materiál nespĺňa kritérium objektivity*“.

Dňa 31. januára 2014 okresný súd urgoval znalca na vypracovanie znaleckého posudku s tým, že „*porovnávací materiál potrebný na vypracovanie znaleckého posudku ste obdržali dňa 11.04.2013, pričom ste súdu oznámili, že znalecký posudok vypracujete v lehote 6-8 mesiacov od uvedeného dátumu*“.

Dňa 17. februára 2014 znalec zaslal súdu znalecký posudok č. 4/2014.

Dňa 20. februára 2014 súd zaslal znalecký posudok č. 4/2014 na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 20. marca 2014 sa sťažovateľka vyjadrila k znaleckému posudku.

Dňa 1. apríla 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 21. máj 2014.

Dňa 21. mája 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. jún 2014 na účely výsluchu znalca.

Dňa 20. júna 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 2. júl 2014 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 2. júla 2014 okresný súd vyhlásil v danej veci rozsudok č. k. 24 C 375/09-482.

Dňa 2. septembra 2014 navrhovateľka podala proti uvedenému rozsudku odvolanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či vo veci „o zaplatenie sumy 6.908,84 € s prísl.“, v ktorej je sťažovateľka účastníčkou konania na strane žalovanej, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 375/09 (pôvodne v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Ro 5099/07) dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a predovšetkým poukazuje na to, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, ako to je v danej veci, teda viac ako 7 rokov, možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03).

Ústavný súd však konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov dlhodobo nečinný, konkrétne od 28. decembra 2007 do 25. júna 2009 (*jeden a pol roka*).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu

prítom okresný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (napr. III. ÚS 174/02, II. ÚS 72/03).

Okrem uvedenej neospravedliteľnej nečinnosti možno dospieť k záveru, že okresný súd konal v danej veci aj neefektívne, najmä keď bez osvedčenia práceneschopnosti ospravedlnil opakovanú neprítomnosť právneho zástupcu žalobkyne v predmetnej veci na pojednávaní (napr. 26. apríla 2010) a taktiež toleroval, že znalec (už keď mal 11. apríla 2013 k dispozícii potrebný porovnávací materiál) prekročil už aj tak dlhú lehotu, počas ktorej mal vypracovať znalecký posudok.

Uvedená nečinnosť alebo neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas minimálne dvoch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v predmetnom konaní nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, resp. k neefektívnej činnosti, a teda k zbytočným prieťahom prítom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na skutočnosť, že *„pri(...) reorganizácii, súd nebol dostatočne personálne obsadený sudcami“*, na ktorú v danej veci poukázal okresný súd, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 2. júla 2014 okresný súd vyhlásil v danej veci rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € najmä preto, že *„Porušovanie sťažovateľkiných základných ústavných práv navodzuje stav právnej neistoty, nepriaznivo vplýva aj na jej psychický stav.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 22. januára 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 17. októbra 2014). Za tri úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume trikrát po 134 € a režijný paušál v sume trikrát po 8,04 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove 426,12 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014